

Pohjoisen alueen sopimuspalokuntien yhteistyöryhmä
Mikael Petterson
email: mikael.pnp@gmail.com

Viite: Sähköposti 3.7.2023 Mikael Petterson

Varallaolokysymys

Kiitos asian nostamisesta esille palvelutasopäätöksen valmisteluun. Varallaoloon liittyvät kirjaukset on tehty tulevaisuus- ja sopeuttamishjelmaan, koska valmiuden rakentaminen varallaoloon ei ole jatkossa luotettava järjestely työnantajan kannalta ja kustannusvaikutukset korvaavilla järjestelyillä voi aiheuttaa erityisiä taloudellisia sopeuttamistoimenpiteitä hyvinvointialueella lähitulevaisuudessa.

Varallaoloon perustuvat ratkaisut eivät ole kestäviä pidemmällä aikavälillä kuten viime vuodet ovat sen osoittaneet. Sopimuksilla eikä yhdessä sovitulla vallitsevilla käytännöllä ole mitään merkitystä, kun tilanteet kääntyvät ristiriidaksi. Nämä tuomioistuinten päätökset ovat olleet pääosin työnantajalle epäedullisia, eivätkä siten anna hyvää pohjaa käyttää sitä ratkaisuna. Kirjeessäkin esille nostettu 15 min / 30% on pitänyt oikeustapauksissa, mutta sen pitävyyttä on vaikea arvioida, miten se jatkossa kestää.

Lähtökohtaisesti varallaolon käyttöä voidaan harkita käytettävän jatkossakin. Sen pitää olla hyvin perusteltu toiminnan valmiustarpeiden kannalta ja on otettava huomioon rajaukset, miten sitä ei voi hyödyntää. Mikäli valmistelussa oleva toimintavalmiuden suunnitteluohje ei tuo muutoksia, niin se merkitsee valmiuksien osalta kohdistuvaa painetta varmistaa 1. yksikön saavutettavuutta/suorituskykyä jatkossa. Siitä muodostava valmius on hyödynnettävä osaltaan tässä kokonaisuudessa.

Tuoreena tapauksena teillekin tiedoksi, että Länsi-Suomen aluehallintovirasto valvoo Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen kiireellisten palveluiden toteutumista ja on havainnut niissä puutteita. Viimeisin on Kaskinen, johon vaaditaan erityinen toimenpidesuunnitelma niin valmiuden kuin suorituskyvyn osalta. Toimenpidesuunnitelmalle on asetettu seuranta-aika, jonka aikana arvioidaan, onko toimenpiteet korjanneet tilannetta.

Palvelutasopäätöksessä päätetään koko aluetta kattavista, yhdenmukaisista palveluista ottaen huomioon toimintaympäristön riskit ja niiden vaatimat kiireelliset ja muut pelastustoimen palvelut. Meidän tulee esittää päätöksissä ratkaisut, joilla voidaan hoitaa tehtävät joko omalla tuotannolla tai sopimuksen perusteella ml. kiireelliset palvelut.

Kirjeessä tuodaan esille valmiuden tärkeä tekijä, henkilöresurssit. Valmiuteen sisältyy myös toimitilat ja kalusto. Nämä muodostavat kokonaisuuden, johon kohdistuu saavutettavuuden / suorituskyvyn vaatimuksia. Valmiuden rakentaminen ja ylläpitäminen ei perustu

pelkästään varallaolon käyttöön vaan myös osaamisen kehittämiseen ja ylläpitoon, josta muodostuu suorituskyvyn perusta, jolla pyritään reagoida muuttuvaan toimintaympäristöön haasteisiin.

Odotamme sopimushenkilöstön ja niiden taustalla toimivien yhdistysten ymmärtävän pelastusviranomaisen ja päättäjien vastuun organisoinnissa ja sen ylläpitämisessä lain edellyttämällä tasolla. Kirjeen kirjaus nostaa huolen yhteisestä sitoutumisesta "Hur kan man veta, att någon kommer ifall ingen har jour?". Otamme kommentin vakavasti. Meidän on yhdessä ymmärrettävä alueen riskejä. Sen pohjalta muodostamamme millä valmiudella, määrällä ja suorituskyvyllä sopimushenkilöstö osallistuu kiireellisiin pelastustoiminnan tehtäviin.

Pelastusviranomaisen pitää jatkossa kiinnittää huomiota entistä enemmän yhdenmukaisiin järjestelyihin ja niiden kattavuuteen koko hyvinvointialueella ottaen paikalliset erot toimintaympäristön riskeissä. Pohjanmaan hyvinvointialueella on tiivis asemaverkosto ja se luo pohjan hajautetulle lähipalvelulle. Tällä edistämme turvallisuuden tunnetta kylissä ja taajamissa.

Olen kyllä monessa yhteydessä todennut sopimushenkilöstön tärkeyden. Siksi pidän varsin etäisenä ajatuksena, ettemme yhdessä kykenisi löytämään uusia tapoja toimia siten, että se parantaa sopimushenkilöstön pitovoimaa ja kykyä vastata sille asetettuihin odotuksiin. Lisäksi on parannettava tietoisuutta muutoksista, mitkä vaikuttavat sopimushenkilöstön pitovoimaan ja sitoutumiseen lähteä auttamaan muita.

Palvelutasopäätöksen valmistelu etenee kiireisessä aikataulussa eteenpäin. Siitä huolimatta pyrimme järjestämään kuulemistilaisuuksia, joilla avataan palvelutasopäätöksen sisältöä. Sopimushenkilöstön yhteistoimintaryhmä saa tietoa kokonaisuuden etenemisestä syksyn kokouksissaan.

Pohjanmaan pelastuslaitos

Tero Mäki
pelastusjohtaja

Jakelu

Pohjoisen alueen sopimuspalkokuntien yhteistyöryhmä

Tiedoksi

Pelastustoimen jaosto, Marina Kinnunen, pelastuslaitoksen johtoryhmä